

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2016-02-09
Besvaras senast
2016-03-01

Till utrikesminister Margot Wallström (S)

2015/16:389 Sveriges position om kärnvapen

Nyligen deklarerade Nordkorea att de provsprängt ytterligare ett kärnvapen, tre år efter landets senaste provsprängning. För några dagar sedan testsköt de en raket, som de själva påstår var en satellit. Oavsett sanningshalten i detta är utvecklingen oroande.

Ryssland rustar upp sin kärnvapenarsenal, och USA har genomfört tester av en prototyp för en precisionsbomb som utvecklarna menar skulle minimera civila offer och därmed möjliggöra en mer etiskt försvarbar kärnvapenanvändning. ”Etiska kärnvapen” får nog kallas en sanslös oxymoron. Prototypen är cirka tre gånger starkare än bomben som släpptes över Hiroshima.

Kärnvapen är de farligaste massförstörelsevapen som mänskligheten skapat, men det internationella samfundet har inte lyckats stoppa spridningen eller få kärnvapenstaterna att nedrusta. I stället investerar kärnvapenstaterna miljardbelopp i att ”modernisera” vapnen, trots att de är skyldiga att nedrusta enligt icke-spridningsavtalet (NPT).

Forskningen har tydligt visat att om kärnvapen används finns det ingen beredskap för att hantera konsekvenserna, och det är inte heller möjligt att upprätta en sådan beredskap.

Den nu existerande globala arsenalen kan utplåna hela mänskligheten, flera gånger om. Då kärnvapenretoriken hårdnar blir det alltmer bråttom för den svenska regeringen att förverkliga sina ambitioner om att stärka svensk nedrustningspolitik.

Kärnvapenfria länder som – i alla fall ännu så länge – Sverige måste göra klart att vi tar folkrätten och humanitära principer på största allvar. Det är orimligt att det internationella samfundet förbjudit exempelvis personminor, klustervapen och biologiska vapen men inte de mest destruktiva vapnen av alla.

Samtidigt har vi under de senare åren sett en allt starkare norm mot kärnvapen växa fram. Engagemanget från både civilsamhället och enskilda stater växer.

Sverige har en lång tradition av aktivitet på detta område, med frontfigurer som Alva Myrdal, Inga Thorsson och Maj-Britt Theorin som väldigt engagerat verkat för nedrustning och inte minst då i kärnvapenfrågan. Ännu under Anna

Lindhs tid som utrikesminister togs, trots EU-medlemskapets begränsningar, ett initiativ om att upprätta en internationell kommission om massförstörelsevapen: Weapons of Mass Destruction Commission (WMDC) med Hans Blix som ordförande. Den utmynnade i en fortfarande uppmärksammas internationell rapport. Sverige har, med sin långa erfarenhet av nedrustningsfrågor, en strategiskt unik position för att ta en ledarroll i arbetet för att förhindra att kärnvapen används igen.

Men vi har också sedan lång tid knutit allt tätare band med kärnvapenalliansen Nato. Varken i världlandsavtalet eller i departementsskrivelsen (Ds 2015:39) omnämns kärnvapnen, vilket väckt en hel del oro och skapat mycket debatt. Regeringen har, genom försvarsministern, svarat att avtalet inte tvingar oss att placera kärnvapen i Sverige, men det är inte det som är frågan. Det handlar om att det inte ska vara möjligt att placera kärnvapen i Sverige. Inte nu och inte i framtiden.

I skrivande stund har dock 122 stater förbundit sig att verka för ett totalförbud – the Humanitarian Pledge. Både Norge och Sverige har engagerat sig för initiativet och dess syften. I omröstningen i FN:s generalförsamlings första kommitté den 7 november 2015 om att stödja the Humanitarian Pledge avstod dock Natolandet Norge från att ta ställning, och USA röstade emot. Sverige röstade för men har ännu inte undertecknat the Humanitarian Pledge.

Vårt nästa steg borde vara att bli det 123:e land som tydligt deklarerat sin ambition att förbjuda kärnvapen.

Med anledning av vad som anförts ovan vill jag ställa tre frågor till utrikesminister Margot Wallström:

1. Är det inte dags att Sverige återigen tar initiativet i kärnvapenfrågan och åter blir en stark och självklar röst för nedrustning?
2. Kommer frågan om kärnvapen att behandlas i samband med propositionen om ett världlandsavtal?
3. När kommer Sverige att underteckna the Humanitarian Pledge?

.....

Stig Henriksson (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Lisa Gunnfors